

Beslutningsforslag nr. B 17. Fremsat den 22. oktober 2003 af Villy Søvndal (SF),
Anne Baastrup (SF) og Aage Frandsen (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om ret til praktisk hjælp m.v. for personer mellem 18 og 65 år

Folketinget opfordrer regeringen til at sikre samspillet mellem servicelovens §§ 71-78, servicelovens § 84 (hjælp til håndsregninger) samt pensionslovens bestemmelser om bistands- og

plejetillæg, således at personer mellem 18 og 65 år efter behov får hjælp til praktiske formål, pleje, overvågning, ledsagelse samt vedligeholdelse af fysiske færdigheder.

Bemærkninger til forslaget

Serviceovens §§ 71-78 samt § 84 om merudgifter (hjælp til håndsørkninger) indeholder hver på deres måde mulighed for praktisk hjælp, pleje, overvågning, ledsagelse samt vedligeholdelse af fysiske færdigheder til personer mellem 18 og 65 år. Endvidere findes bestemmelser om bistands- eller plejetillæg efter de indtil den 1. januar 2003 gældende regler om førtidspension, der også tilgodeser muligheden for praktisk hjælp.

Hver enkelt af disse bestemmelser er rettet mod en bestemt målgruppe og giver mulighed for at imødekomme et eller flere behov i nærmere beskrevet større eller mindre omfang.

For eksempel kan hjemmehjælp ydes i hjemmet, men ikke uden for hjemmet. Ledsagelse kan kun ydes uden for hjemmet og kun i begrænset omfang. Hjælpeordninger til pleje, ledsagelse eller overvågning kan ydes, hvis behovet er »betydeligt«, og under forudsætning af, at man selv kan påtage sig rollen som arbejdsgiver.

I mange situationer indeholder serviceoven mulighed for dækning af et bestemt behov efter to eller flere bestemmelser. I andre situationer kan behovet derimod ikke dækkes.

For eksempel forekommer det, at et mellemstort behov, f.eks. 20-60 timer pr. uge, ikke kan imødekommes, fordi behovet på den ene side ikke er stort nok til bevilling af en hjælpeordning efter serviceovens § 77 og på den anden side er for stort i forhold til mulighederne for hjemmehjælp. Dertil kommer, at reglerne for bevilling af hjemmehjælp ikke giver mulighed for hjælp til f.eks. ledsagelse. En kombination af hjemmehjælp og ledsagelse efter serviceovens § 78 er ofte utilstrækkelig, fordi tilbuddet om ledsagelse er begrænset til 15 timer om måneden, og det er i øvrigt upraktisk at involvere flere personer end højst nødvendigt, blot fordi den nødvendige hjemmel findes i flere forskellige bestemmelser. Især personer, som (endnu) ikke er kørestolsbrugere, eller hvis funktionsnedsættelse ikke er umiddelbart synlig, oplever, at behovene ikke kan imødekommes. Det gælder f.eks. når

personer, der bliver udmattede efter ganske kort tids anstrengelse.

Problemet opstår f.eks. hos personer med sklerose, visse typer af muskelsvind, paraplegi samt følger efter polio.

Det forekommer også, at personer med et så stort behov for hjælp, at det er omfattet af serviceovens § 77, ikke kan få den nødvendige hjælp, fordi de pågældende ikke opfylder betingelsen om selv at kunne fungere som arbejdsgiver for hjælperne, f.eks. på grund af kommunikationsproblemer eller manglende intellektuelle færdigheder.

Det har aldrig været Folketingets mening, at behov af en bestemt type, i en bestemt gruppe eller af et bestemt omfang ikke skal kunne imødekommes. Ikke desto mindre er dette tilfældet, blandt andet fordi de enkelte bestemmelser oprindelig er indført på forskellige tidspunkter til imødekommelse af et netop afdækket behov af et nærmere bestemt omfang for en nærmere bestemt målgruppe.

Bestemmelserne i serviceovens §§ 71-78 og § 84 (hjælp til håndsørkninger) samt i pensionslovgivningen om bistands- og plejetillæg udgør derfor under et ikke det fornødne grundlag til at imødekomme alle de typer af behov, der faktisk opstår.

Der forekommer endvidere betydelige forskelle kommunerne imellem, idet nogle kommuner vælger at fortolke de gældende regler så smidigt som muligt og med det udgangspunkt, at behov skal dækkes, mens andre kommuner fortolker bestemmelserne snævert efter deres pålydende med den konsekvens, at nogle behov ikke kan imødekommes.

Nogle kommuner definerer målgruppen for serviceovens § 77 om hjælpeordning på den måde, at bestemmelsen kan anvendes, hvor ingen andre bestemmelser er brugbare, og herved kan alle behov principielt dækkes, idet serviceovens § 77 på den måde anvendes som »opsamlingsbestemmelse«.

Andre kommuner definerer målgruppen for samme bestemmelse på den måde, at behovet skal være betydeligt, f.eks. af størrelsesordenen 60-80 timer pr. uge.

Hvis behovet er mindre, anvendes bestemmelsen ikke, og ingen andre bestemmelser kan træde i stedet.

Samtidig har det konsekvenser for retten til hjælp efter servicelovens § 84 om merudgifter, om kommunen har imødekommet behovet for hjælp efter den ene eller den anden bestemmelse – eller slet ikke har imødekommet det. Man er nemlig udelukket fra hjælp til merudgifter efter servicelovens § 84, hvis man modtager førtidspension efter de før den 1. januar 2003 gældende regler, men dog således, at man alligevel kan få hjælp til merudgifter efter servicelovens § 84, hvis man er bevilget en hjælpeordning efter servicelovens § 77.

Det vil sige, at kommunernes forskellige definitioner af målgruppen for servicelovens § 77 får betydning for retten til andre af servicelovens ydelser, vel at mærke ydelser med et ganske andet indhold og formål.

For eksempel er man afskåret fra dækning af merudgifter efter servicelovens § 84, hvis man modtager førtidspension efter de gamle regler og bor i en kommune, som er restriktiv i sin fortolkning af servicelovens § 77, og som enten ikke imødekommer behovet for hjælp eller som helt eller (oftest) kun delvis imødekommer behovet for hjælp efter en anden bestemmelse end § 77.

For eksempel er man afskåret fra dækning af merudgifter efter servicelovens § 84, hvis man modtager

førtidspension efter de gamle regler, og hvis man af en eller anden grund har behov for socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 73, og hvis kommunen i den situation vælger at imødekomme alle behov, også behov for praktisk bistand m.v., gennem bevillingen af socialpædagogisk bistand.

Det kan næppe udledes, at det er de fleksible kommuner, der har ret, og de restriktive kommuner, der har uret i deres fortolkning af de nævnte bestemmelser, for både bestemmelseernes ordlyd, de gældende vejledninger og ankepraksis giver grundlag for usikkerhed om bestemmelseernes indhold og rækkevidde.

Derimod kan det fastslås, at det aldrig har været Folketingets hensigt, at de mange muligheder i de gældende bestemmelser skal kunne fortolkes således, at nogle personer ikke får den fornødne hjælp. De mange muligheder er tværtimod tænkt som muligheder.

Der er derfor behov for, at Folketinget præciserer, at hensigten med flere forskellige bestemmelser om hjælp i serviceloven og i pensionsloven er, at alle behov skal kunne imødekommes, gerne med individuelle variationsmuligheder og uanset type eller omfang.

Det vil sige, at Folketinget bør præcisere, eventuelt gennem en lovændring, at den enkelte borger har krav på hjælp i fornødent omfang.

Skriftlig fremsættelse

Villy Søvnal (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om ret til praktisk hjælp m.v. for personer mellem 18 og 65 år.

(Beslutningsforslag nr. B 17).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.